Ἕνα νέο πρόβλημα πού προκαλεῖ σοβαρές διχογνωμίες

Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΟΙΤΗΤΗ

Γιατί δέν πρέπει νά δεσμευθῆ μέσα σέ περιορισμένα χρονικά πλαίσια

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ ΤΩΝ «ΝΕΩΝ» ΜΗΝΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κ. Ἀλεξόπουλος ἐκθέτει τίς ἀπόψεις του στόν συνεργάτη τῶν «Νέων» κ. Μηνᾶ Παπάζογλου

Ἡ πρόταση περί στερήσεως τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος ἀπό ἀπορριπτόμενους ἐπί ὁρισμένα ἔτη σπουδαστάς, ἐτέθη δύο φορές, μέσα σ' ἕνα χρόνο σάν βασική διάταξη στούς Κανονισμούς λειτουργίας τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀναμορφώσεως τῶν προγραμμάτων σπουδῶν τους. Τήν πρώτη φορά, ἀρχές τοῦ περασμένου ἔτους, ἡ πρόταση δέν υἱοθετήθηκε ἀπό τήν Διοίκηση καί οἱ Ἀνώτατες Σχολές ἐγκατέλειψαν προσωρινά τήν προώθηση τῆς προσπαθείας τους. Παράλληλα, ὅμως, οὔτε καί ἡ διαδικασία ἀναμορφώσεως τῶν προγραμμάτων προχώρησε. Ἡ ἀλλαγή στά προγράμματα σπουδῶν ἄρχισε τούς τελευταίους μῆνες τοῦ 1971 καί συνεχίσθηκε γιά ὁρισμένες Σχολές μέχρι καί τό δεύτερο δεκαήμερο τοῦ Φεβρουαρίου 1972 (Ἰατρική Σχολή Ἀθηνῶν). Τότε τό θέμα τῆς ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος ἐτέθη ἐκ νέου ἀπό τίς Σχολές, καί ἰδιαίτερα ἀπό τίς Σχολές τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

● ΑΛΛΑ, οἱ γνῶμες τῶν ἁρμοδίων γιά τή σκοπιμότητα καί δυνατότητα ἐφαρμογῆς τοῦ περιοριστικοῦ μέτρου στήν ἐλευθέρα χρονικῶς φοίτηση τῶν σπουδαστῶν, εἶναι διχασμένες. Μεταξύ τῶν φοιτητῶν ἐπικρατεῖ ἡ ἄποψη ὅτι τό μέτρο αὐτό εἶναι σκληρό, ἄν ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ συνθῆκες σπουδῶν καί οἱ συνθῆκες διαβιώσεως τοῦ μεγαλύτερου ποσοστοῦ τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΧΟΛΩΝ

ΟΙ ΣΧΟΛΕΣ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, στούς νέους Κανονισμούς λειτουργίας τους, οἱ ὁποῖοι ὑποβλήθησαν πρός ἔγκριση στό ὑπουργεῖο Παιδείας, περιέλαβαν διάταξη, ἡ ὁποία ὁρίζει χρονικά ὅρια, ἐντός τῶν ὁποίων ὁ φοιτητής μπορεῖ νά ἐπανεγγράφεται στό αὐτό ἔτος σπουδῶν, ἤ νά προσέρχεται στίς πτυχιακές του ἐξετάσεις. Πέραν τῶν τασσομένων ὁρίων καί προϋποθέσεων, ὁ σπουδαστής χάνει τήν ἰδιότητά του σάν φοιτητοῦ καί διαγράφεται ἀπό τή Σχολή.

● ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ, ὁ φοιτητής χάνει τή φοιτητική του ἰδιότητα ἐφ' ὅσον καί μετά τή δεύτερη ἐπανεγγραφή του χάση τό ἔτος σπουδῶν (Νομική, Φυσικομαθηματική κλπ.). Ἐπίσης, ὁ ἐπί πτυχίῳ φοιτητής, σέ περίπτωση ἀπορρίψεώς του σέ ἕνα μάθημα, ἔχει τό δικαίωμα νά προσέλθη δύο ἀκόμη φορές σέ ἐξέταση στό μάθημα αὐτό. Σέ περίπτωση καί τρίτης ἀποτυχίας, μπορεῖ νά προσέλθη σέ ἐξέταση ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς. Ἐάν ἀποτύχη δύο φορές στήν ἐπιτροπή, δέν μπορεῖ νά πάρη πτυχίο (Ἰατρική Σχολή).

ΟΙ ΣΤΑΣΙΜΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ, ὅμως, τά αἴτια πού ὤθησαν τίς Σχολές στήν ὑποβολή αὐτῆς τῆς προτάσεως; Ἁρμόδιοι τῶν Σχολῶν λένε:

— Στίς Σχολές ἐγγράφονται πολλοί καί παρακολουθοῦν λίγοι, μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχουμε μεγάλο ἀριθμό στασίμων φοιτητῶν. Πέρα ἀπό τούς εἰσαγομένους κατόπιν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων, ἔχουμε καί τούς ἐγγραφομένους πτυχιούχους ἄλλων Σχολῶν, οἱ ὁποῖοι κατά κανόνα δέν ἐνδιαφέρονται πότε θά τελειώσουν τή δεύτερη Σχολή. (Στή Νομική Σχολή Ἀθηνῶν, π.χ., εἶναι ἐγγεγραμμένοι 1.570 πτυχιοῦχοι, ἀπό τούς ὁποίους 100—200 φοιτοῦν κανονικά κάθε χρόνο). Ἔτσι, ἡ διοικητική μηχανή τῶν Σχολῶν ἐπιβαρύνεται μέ τούς στασίμους φοιτητάς, μέ ἀποτέλεσμα νά μή λειτουργῆ ὁμαλῶς. Ἐπίσης, τοῦτο τό γεγονός ἐπιβαρύνει καί οἰκονομικῶς τόν πανεπιστημιακό (κρατικό) προϋπολογισμό. Ἄλλωστε, καταλήγουν οἱ ἁρμόδιοι, αὐτός πού εἰσάγεται σέ μιά Σχολή πρέπει νά παίρνη ὁπωσδήποτε καί πτυχίο;

● ΑΛΛΟΙ ἁρμόδιοι τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν ἔχουν ἀντίθετη ἄποψη γιά τό μέτρο τῆς ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος. Λένε:

— Τό μέτρο εἶναι λίγο σκληρό, ἄν λάβουμε ὑπ' ὄψη ὅτι ὑπάρχουν καί ἐργαζόμενοι φοιτηταί, ἀλλά καί «δύσκολοι» στή βαθμολογία τους καθηγηταί, καθώς καί ἄλλες ἐλλείψεις. Γι' αὐτούς τούς λόγους δέν πρέπει νά τεθῆ περιορισμός στό χρόνο φοιτήσεως τῶν φοιτητῶν. Σέ περίπτωση πού θά ληφθῆ ἕνα τέτοιο μέτρο, πρέπει νά ἐξευρεθοῦν ἐναλλακτικές λύσεις, πού νά δίνουν τό δικαίωμα στόν ἐνδιαφερόμενο νά ἀκολουθῆ ἄλλο κλάδο ἐπιστήμης.

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καθηγητής τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς κ. Καίσαρ Ἀλεξόπουλος, χωρίς νά ἔχη καταλήξει σέ ὁρισμένες ἀπόψεις, ὅπως μᾶς εἶπε, ὑπογραμμίζει ἐπί τοῦ προκειμένου τά ἑξῆς:

— Εἶμαι ἐναντίον τῆς παραμονῆς τῶν κακῶν φοιτητῶν, ὁσάκις αὐτή ἀποβαίνει εἰς βάρος τῶν καλῶν φοιτητῶν. Ὡστόσο, τό μέτρο τῆς ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος πρέπει νά ἐφαρμοσθῆ καί νά ἀφορᾶ τούς φοιτητάς τοῦ πρώτου ἤ καί τοῦ δευτέρου ἔτους καί ὄχι τούς φοιτητάς πού βρίσκονται στό πτυχίο. Ἐπίσης, σέ περίπτωση ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου πρέπει νά παρέχεται ἡ δυνατότης στούς διαγραφομένους ἀπό μία Σχολή, νά ἀκολουθοῦν ἄλλον κλάδο καί νά ἐγγράφωνται εἴτε σέ ἄλλο τμῆμα τῆς αὐτῆς Σχολῆς, εἴτε σέ ἄλλη Σχολή. Γιατί διαφορετικά θά δημιουργοῦνται σέ κάθε περίπτωση ψυχολογικά προβλήματα γιά τούς ἀποτυγχάνοντας.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

ΑΠΕΥΘΥΝΘΗΚΑΜΕ σέ 20 φοιτητάς καί φοιτήτριες. Οἱ ἕξη ἀπ' αὐτούς δέν γνώριζαν τό θέμα, εἶπαν ὅμως τίς ἀπόψεις τους, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνημερώθηκαν σχετικά. Ἀπό τούς 20 φοιτητάς, 16 τάχθηκαν κατά τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου περί ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος καί οἱ ὑπόλοιποι ὑπέρ τῆς ἐφαρμογῆς του, ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι θά προηγηθῆ σχετική βελτίωση τῆς παρεχομένης ἐκπαιδεύσεως καί γενικώτερα τῶν ὑφισταμένων συνθηκῶν σπουδῶν.

● ΙΔΟΥ τί λένε οἱ φοιτηταί:

— Δέν εἶναι καί τόσο ἄδικο τό μέτρο, γιατί δέν εἶναι δυνατό νά παραμένη κανείς 10 καί 15 χρόνια σπουδαστής. Βεβαίως, τοῦτο δέν σημαίνει ὅτι δέν πρέπει νά βελτιωθῆ τό σύστημα σπουδῶν.

— Εἶναι ἐλάχιστοι οἱ φοιτηταί πού μένουν πολλά χρόνια σέ μιά Σχολή καί δέν νομίζω πώς ἀποτελοῦν ἐμπόδιο στήν κανονική λειτουργία τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν. Ἰδιαίτερα γιά τούς ἐργαζομένους φοιτητάς, τό μέτρο πού προτείνεται δέν εἶναι δίκαιο.

— Τό μέτρο αὐτό ἰσχύει σέ ξένα πανεπιστήμια, ὅπου οἱ φοιτηταί ἀπασχολοῦνται ἀποκλειστικά μέ τίς σπουδές τους, γιατί δέν ἀντιμετωπίζουν βιοποριστικά προβλήματα, ἤ προβλήματα σπουδῶν. Στή χώρα μας, τό μεγαλύτερο ποσοστό τῶν φοιτητῶν, τῶν θεωρητικῶν ἰδιαίτερα ἐπιστημῶν, τό καλύπτει ἡ κατηγορία τῶν ἐργαζομένων. Ἐξ ἄλλου, δέν εἶναι δυνατό νά ἐλεγχθῆ ἡ βαθμολογία τῶν καθηγητῶν, ἀλλά οὔτε καί νά ἐξασφαλισθῆ ἡ κανονική φροντιστηριακή καί ἐργαστηριακή ἄσκηση τῶν φοιτητῶν, λόγω τῶν ὑφισταμένων ἐλλείψεων.

— Ἐάν ἀλλάξη ὅλη ἡ ὑποδομή τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, μπορεῖ νά τεθῆ τέτοιος περιορισμός. Μέ αὐτές ὅμως τίς συνθῆκες σπουδῶν, εἶναι ἀπαράδεκτος.

— Κατά τή γνώμη μου, δέν εἶναι περιοριστικό τό μέτρο πού προτείνεται ἀπό τίς Σχολές. Βέβαια ὑπάρχει καί ἡ κατηγορία τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν, ἀλλά ἀπό ὅ,τι γνωρίζω, οἱ ἐργαζόμενοι φοιτηταί παίρνουν πτυχίο χωρίς νά χάνουν ἔτη. Τίς περισσότερες φορές ἐκεῖνοι πού μένουν στάσιμοι στίς σπουδές τους, δέν εἶναι ἐργαζόμενοι.

— Ἡ ἀποτυχία πολλῶν φοιτητῶν δέν ὀφείλεται πάντοτε σ' αὐτούς ἀλλά στίς συνθῆκες σπουδῶν, πού ἐπικρατοῦν στό Πανεπιστήμιό μας. Οἱ δέ ἐργαζόμενοι φοιτηταί εἶναι δικαιολογημένοι νά μήν ἀνταπεξέρχωνται στίς ὑποχρεώσεις τους. Γι' αὐτούς τούς λόγους, νομίζω ὅτι δέν πρέπει νά καθιερωθῆ τό μέτρο τῆς ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος.

— Γιά τόν φοιτητή πού δέν ἐργάζεται, τά χρόνια πού προβλέπει τό σχέδιο προτάσεως τῶν Σχολῶν γιά τήν ἀπώλεια τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος, εἶναι ἀρκετά. Εἶναι ὅμως καί οἱ ἐργαζόμενοι καί μεταξύ αὐτῶν ἡ κατηγορία ἐκείνων πού δέν ἐνδιαφέρονται νά πάρουν ἀμέσως τό πτυχίο τους γιά ἄμεση ἐπαγγελματική ἀποκατάσταση, ἀλλά γιά βαθμολογική καί μισθολογική ἐξέλιξη στήν ὑπηρεσία ὅπου ἐργάζονται. Αὐτούς ὅλους τούς σπουδαστάς δέν πρέπει νά τούς λάβουν ὑπ' ὄψη τους οἱ ἁρμόδιοι;

— Στίς Σχολές τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν δέν χρειάζεται καθημερινή παρακολούθηση τῶν μαθημάτων. Ἔτσι, οἱ φοιτηταί ἐργάζονται κιόλας. Ἡ ἐφαρμογή ὅμως τοῦ μέτρου τῆς ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος θά ἐξαναγκάση πολλούς ἐργαζομένους νά διακόψουν τή φοίτησή τους. Θά προτιμήσουν δηλαδή νά σταματήσουν τίς σπουδές τους, παρά νά ἀφήσουν τήν ἐργασία τους. Καί τοῦτο, γιατί τό πτυχίο δέν ἐξασφαλίζει τήν ἄμεση ἐπαγγελματική ἀποκατάσταση, γεγονός πού σοῦ ἐπιβάλλει, ὅταν βρῆς δουλειά, νά μήν τήν ἐγκαταλείψης.

● ΑΥΤΕΣ εἶναι οἱ ἀπόψεις ἁρμοδίων καί φοιτητῶν, οἱ ὁποῖες, σέ γενικές γραμμές, σχεδόν διαγράφουν τή θέση τῶν ἀμέσως καί ἐμμέσως ἐνδιαφερομένων ἔναντι τοῦ ζητήματος.

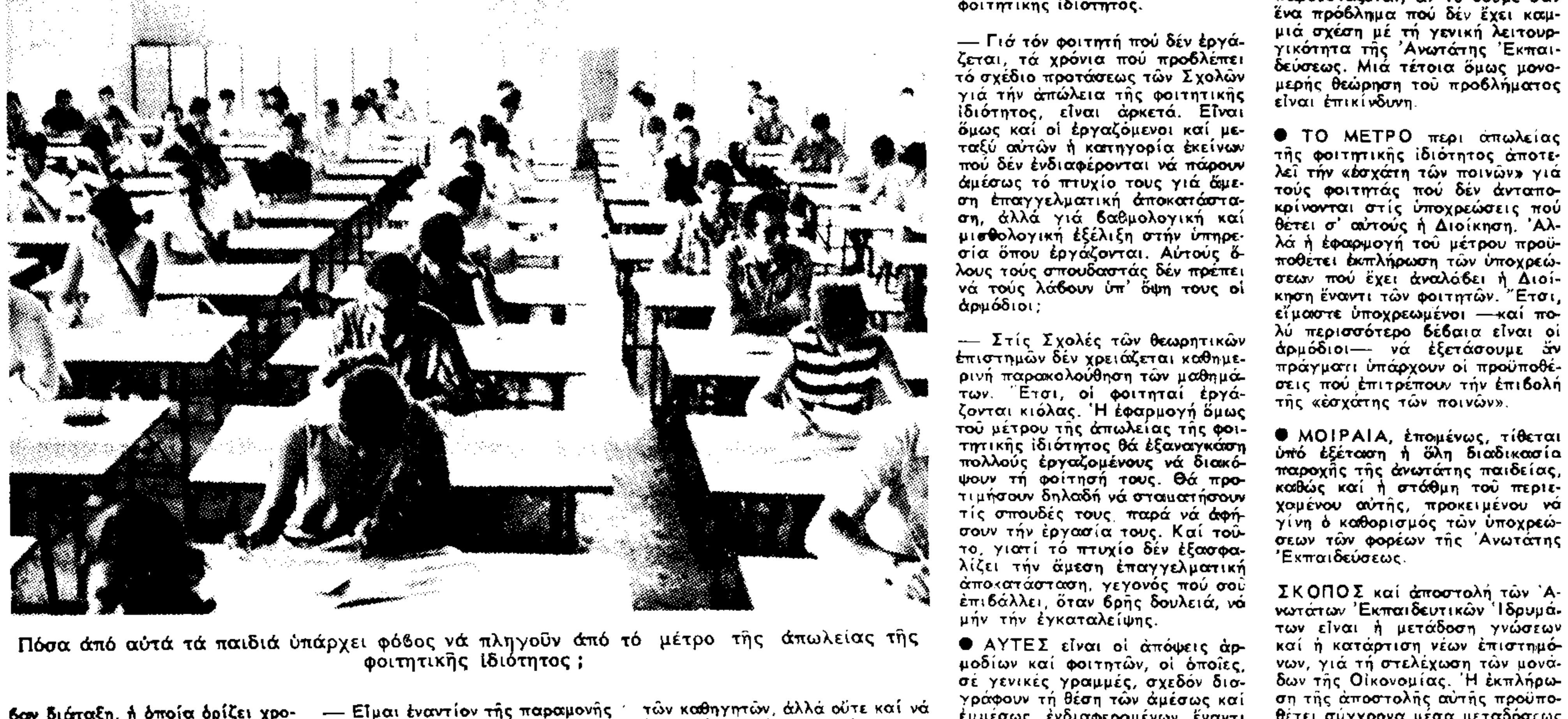

Πόσα ἀπό αὐτά τά παιδιά ὑπάρχει φόβος νά πληγοῦν ἀπό τό μέτρο τῆς ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος;

Πολλοί ἀπό τούς φοιτητάς ἐργάζονται γιά νά σπουδάσουν. Ὑπάρχει κίνδυνος τό προτεινόμενο μέτρο νά τούς κλείση τελικά τίς πύλες τοῦ Πανεπιστημίου

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ;

ΤΟ ΜΕΤΡΟ περί ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος δέν ἔχει υἱοθετηθῆ ἀπό ὅλα τά Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἱδρύματα. Ὡστόσο, τό ζήτημα παραμένει ἀνοικτό καί ἀφορᾶ ὅλες τίς Ἀνώτατες Σχολές. Γιατί ἐντός ὀλίγου θά ἐξετασθῆ ἀπό τήν ἐπιτροπή συντάξεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων, ἀφοῦ, σύμφωνα μέ τίς ὑπάρχουσες πληροφορίες, περιλαμβάνεται στά ὑπό συζήτηση θέματα. Στόν πίνακα μάλιστα τῶν ὑπό ἐξέταση θεμάτων, ὑπάρχει καί πρόταση περί καταβολῆς διδάκτρων καί ἐξετάστρων ὑπό τῶν συνεχῶς ἀπορριπτομένων φοιτητῶν.

Η ΕΣΧΑΤΗ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

ΠΡΕΠΕΙ νά ὁμολογηθῆ, ὅτι τό θέμα ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται πολύ ἁπλό. Καί, πράγματι, ἔτσι παρουσιάζεται, ἄν τό δοῦμε σάν ἕνα πρόβλημα πού δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τή γενική λειτουργικότητα τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως. Μιά τέτοια ὅμως μονομερής θεώρηση τοῦ προβλήματος εἶναι ἐπικίνδυνη.

● ΤΟ ΜΕΤΡΟ περί ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος ἀποτελεῖ τήν «ἐσχάτη τῶν ποινῶν» γιά τούς φοιτητάς πού δέν ἀνταποκρίνονται στίς ὑποχρεώσεις πού θέτει σ' αὐτούς ἡ Διοίκηση. Ἀλλά ἡ ἐφαρμογή τοῦ μέτρου προϋποθέτει ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἔχει ἀναλάβει ἡ Διοίκηση ἔναντι τῶν φοιτητῶν. Ἔτσι, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι —καί πολύ περισσότερο βέβαια εἶναι οἱ ἁρμόδιοι— νά ἐξετάσουμε ἄν πράγματι ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις πού ἐπιτρέπουν τήν ἐπιβολή τῆς «ἐσχάτης τῶν ποινῶν».

● ΜΟΙΡΑΙΑ, ἑπομένως, τίθεται ὑπό ἐξέταση ἡ ὅλη διαδικασία παροχῆς τῆς ἀνωτάτης παιδείας, καθώς καί ἡ στάθμη τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, προκειμένου νά γίνη ὁ καθορισμός τῶν ὑποχρεώσεων τῶν φορέων τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΚΟΠΟΣ καί ἀποστολή τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων εἶναι ἡ μετάδοση γνώσεων καί ἡ κατάρτιση νέων ἐπιστημόνων, γιά τή στελέχωση τῶν μονάδων τῆς Οἰκονομίας. Ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς προϋποθέτει σύγχρονα μέσα μεταδόσεως τῆς Γνώσεως, καθώς καί περιεχόμενο σπουδῶν πού νά ἐξασφαλίζη ἀρτία κατάρτιση τῶν νέων στούς διαφόρους κλάδους τῶν ἐπιστημῶν. Ἀπαιτεῖται λοιπόν, ἡ παρεχομένη ἐκπαίδευση νά εἶναι σύγχρονη.

● ΣΥΓΧΡΟΝΗ, ὅμως, ἐκπαίδευση δέν μπορεῖ νά νοηθῆ, ὅταν:

— Δέν ὑπάρχη ἐπάρκεια διδακτηρίων.
— Δέν ὑπάρχη πλήρης ἐξοπλισμός τῶν ἐργαστηρίων καί ἐπάρκεια χώρου γιά τήν ἄσκηση τῶν φοιτητῶν.
— Δέν ὑπάρχουν συγγράμματα καί ἀπό τά κυκλοφοροῦντα πολλά εἶναι κακῆς ποιότητος.
— Δέν ἐφαρμόζεται ὁ διάλογος μεταξύ διδάσκοντος καί διδασκομένου σάν μέθοδος διδασκαλίας, ἀλλά τό ἀντιπαιδαγωγικό καί ἀντιεπιστημονικό σύστημα τῆς ἀπό καθέδρας διδασκαλίας.
— Ὅταν ὑπάρχη ἔλλειψη διδακτικοῦ προσωπικοῦ.
— Ὅταν τό σύνολο σχεδόν τοῦ ἀνωτάτου διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἀπασχολῆται καί μέ ἐργασίες ἐξωπανεπιστημιακές καί σέ πολλές περιπτώσεις ἡ κύρια ἐργασία στό Πανεπιστήμιο γίνεται πάρεργο.
— Ὅταν δέν γίνεται ἀνανέωση καί ἐκσυγχρονισμός τοῦ συνόλου σχεδόν τῶν συγγραμμάτων, βάσει τῶν συνεχῶς νέων ἐπιτευγμάτων τῆς ἐπιστήμης.
— Ὅταν δέν ὑπάρχη τρόπος ἐλέγχου τῆς κρίσεως τῶν ἐξεταστῶν.

● ΜΕ ΑΥΤΑ τά γνωρίσματα, δέν εἶναι δυνατό νά χαρακτηρισθῆ ὡς σύγχρονη ἡ παρεχομένη σήμερα ἐκπαίδευση στά Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἱδρύματα τῆς χώρας. Καί οἱ ἐλλείψεις αὐτές ἀποδεικνύουν πώς οἱ ὑπεύθυνοι γιά τήν κατάσταση τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας δέν ἔχουν ἐκπληρώσει τίς ὑποχρεώσεις τους, εἴτε βέβαια γιά λόγους ὑποκειμενικούς, εἴτε γιά λόγους ἀντικειμενικούς.

● Η ΕΠΙΒΟΛΗ, ἑπομένως, τῆς ποινῆς τῆς διαγραφῆς σέ φοιτητάς, λόγω μή ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεών τους, ἀποτελεῖ μέτρο ἀνίσης μεταχειρίσεως τοῦ ἑνός ἐκ τῶν δύο συμβαλλομένων, ὅπως εἶναι τά Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἱδρύματα καί ἡ Πολιτεία ἀπό τή μιά καί οἱ φοιτηταί ἀπό τήν ἄλλη.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΕΩΣ

ΑΛΛΑ, ἐκτός ἀπό τό περιεχόμενο καί τῆς συνθῆκες σπουδῶν, πού πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη γιά τή λήψη τοῦ μέτρου περί ἀπωλείας τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος, ἐπιβάλλεται νά ρίξουμε καί μιά ματιά στίς συνθῆκες διαβιώσεως τῶν φοιτητῶν.

● ΟΠΩΣ εἶναι γνωστό, τό μεγαλύτερο ποσοστό τῶν φοιτώντων στίς Ἀνώτατες Σχολές προέρχεται ἀπό ἀγροτικές, ὑπαλληλικές καί ἐργατικές οἰκογένειες. Τοῦτο σημαίνει πώς οἱ οἰκογένειες αὐτές δέν εἶναι σέ θέση νά ἀντιμετωπίσουν οἰκονομικῶς τίς ἀνάγκες πού δημιουργεῖ ἡ φοίτηση τῶν παιδιῶν τους σέ Σχολές ἐκτός τοῦ τόπου τῆς μονίμου κατοικίας τους. Καί τό ποσοστό τῶν φοιτητῶν τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας φθάνει τό 50%.

● ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΙ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τῆς Ἀθήνας, π.χ., πού προέρχονται ἀπό φτωχές οἰκογένειες τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ἑπόμενο νά ἀντιμετωπίζουν ζωτικά προβλήματα, ὅπως τῆς στέγης, τῆς διατροφῆς, τῆς ἀγορᾶς βιβλίων ἐξωπανεπιστημιακῶν πού ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιστήμη πού ἀκολουθοῦν, τῆς ψυχαγωγίας κλπ. Καί οἱ στοιχειώδεις αὐτές ἀνάγκες δέν καλύπτονται μέ τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό τή μίσθωση τῆς πνευματικῆς ἤ χειρωνακτικῆς δυνάμεως τῶν φοιτητῶν.

● ΕΤΣΙ, ἔχουμε μπροστά μας τήν κατηγορία τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν. Καί εἶναι γνωστό ὅτι στίς Πανεπιστημιακές Λέσχες Ἀθηνῶν καί Θεσσαλονίκης λειτουργοῦν γραφεῖα εὑρέσεως ἐργασίας φοιτητῶν.

● ΕΥΛΟΓΑ, λοιπόν, τίθεται τό ἐρώτημα: εἶναι παραδεκτό νά τεθοῦν περιοριστικά μέτρα στήν ἐλεύθερη φοίτηση τῶν ἐργαζομένων σπουδαστῶν; Τῶν νέων αὐτῶν πού ἀντιμετωπίζουν προβλήματα σπουδῶν καί ἐργασίας; Εἶναι δέ συνηθισμένο τό φαινόμενο νά χάνουν ἐξεταστικές περιόδους ἤ φροντιστηριακές ἀσκήσεις γιατί ἡ ἐργοδοσία τους ἀρνεῖται νά τούς παράσχη τή σχετική ἄδεια.

● ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ὅμως, ἀρκετοί, ὅτι οἱ φοιτῶντες στίς Ἀνώτατες Σχολές ἤ θά πρέπει νά εἶναι μόνο φοιτηταί ἤ μόνο ἐργαζόμενοι. Καί δουλειά καί σπουδές δέν εἶναι δυνατό νά ὑπηρετηθοῦν ἱκανοποιητικά ταυτοχρόνως.

● Η ΑΠΟΨΗ μας εἶναι πώς μιά τέτοια θέση ἀπέναντι στό πρόβλημα τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν, μόνο ἀπό ἐκείνους πού θέλουν νά παραγνωρίζουν τήν ἑλληνική πραγματικότητα μπορεῖ νά ληφθῆ. Ἀλλά θά προσθέσουμε καί κάτι ἄλλο: Ἄν γιά τούς φτωχούς φοιτητάς ἡ δεύτερη ἰδιότητά τους ὡς ἐργαζομένων, εἶναι ἀσυμβίβαστη καί ἀποτελεῖ ἀνασχετικό παράγοντα στήν πρόοδό τους ὡς φοιτητῶν, τοῦτο πρέπει νά ἰσχύη πολύ περισσότερο γιά τούς καθηγητάς τούς ἀπασχολουμένους πολλαπλῶς σέ ἐξωπανεπιστημιακές ἐργασίες, οἱ ὁποῖοι κατά τεκμήριο δέν εἶναι φτωχοί.

ΕΔΩ θά κάνουμε μιά προσπάθεια προκειμένου νά ἀντιληφθοῦμε τί εἶναι ὁ φοιτητής καί στή συνέχεια νά δοῦμε ποιές ὑποχρεώσεις δημιουργεῖ στήν Πολιτεία ἡ ἰδιότητα τοῦ φοιτητοῦ. Ὁ φοιτητής, εἶναι νέος, ἐργαζόμενος, διανοούμενος. Αὐτός ὁ ὁρισμός ἔχει δοθῆ ἀπό Διεθνῆ Φοιτητικά Συνέδρια πρίν ἀπό 8—10 χρόνια. Τί σημαίνει, ὅμως, ἐργαζόμενος;

● ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ εἶναι τά «ἐργοστάσια» ὅπου παράγεται τό ἔμψυχο ἐπιστημονικό δυναμικό κάθε χώρας, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τό μοντέρνο κεφάλαιο — τό κεφάλαιο τῆς Γνώσεως. Στή διαδικασία τῆς παραγωγῆς αὐτῆς, ὁ φοιτητής συμμετέχει ὑπό διπλῆ ἰδιότητα: α) Σάν διαμορφώνουσα παραγωγική μονάδα — συμμετέχοντας ἐνεργά στήν παραγωγική διαδικασία τῶν πνευματικῶν ἱδρυμάτων, μέ τό διάλογο, τήν ἐργασία καί τήν ἔρευνα στά ἐργαστήρια κλπ. καί β) Σάν διαμορφούμενη παραγωγική μονάδα.

● ΕΤΣΙ ἡ πρώτη ἰδιότητα τοῦ φοιτητοῦ ὡς ἐργαζομένου καθορίζει καί τίς ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας ἔναντι τῶν φοιτητῶν. Καί μιά ἀπό τίς βασικές ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας εἶναι τούτη: Νά ἀμείψη τόν ἐργαζόμενο — διανοούμενο, τόν φοιτητή. Ἀλλά οὔτε ἀμοιβή καταβάλλεται, οὔτε καί σύγχρονη καί ἀρτία ἐκπαίδευση παρέχεται σ' αὐτόν.

● ΣΕ ΠΟΛΛΑ Πανεπιστήμια ἀνεπτυγμένων χωρῶν ἰσχύει τό μέτρο τῆς στερήσεως τῆς φοιτητικῆς ἰδιότητος ἀπό φοιτητάς πού ἀπορρίπτονται ἐπί 3 συνεχῆ χρόνια στό αὐτό ἔτος σπουδῶν. Τό μέτρο αὐτό ἔχει τεθῆ πολύ ὀρθά, ὅσον ἀφορᾶ τίς ἀνωτέρω χῶρες. Καί μάλιστα μποροῦμε νά ποῦμε πώς τά περιθώρια τῶν τριῶν ἐτῶν εἶναι πολύ μεγάλα, ἄν σκεφθῆ κανείς ὅτι τό ἐπίπεδο ἐκπαιδεύσεως καθώς καί οἱ συνθῆκες σπουδῶν καί διαβιώσεως εἶναι πάρα πολύ καλές.

● ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ μέ τή χώρα μας τώρα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι ἡ ἀντιγραφή καί ἐφαρμογή στήν ἐκπαίδευση — ἤ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ — μεθόδων, συστημάτων ἤ μέτρων πού ἐφαρμόζονται σέ ἄλλες χῶρες, χωρίς νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ ἰδιομορφία τῶν ἐδῶ συνθηκῶν καί προϋποθέσεων, μόνο πρόσθετα προβλήματα δημιουργοῦν.

● ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ, τά δίδακτρα, τά ἐξέταστρα, ἡ ἀγορά βιβλίων κλπ. ἔθεταν ἕνα φραγμό στή φοίτηση τῶν προερχομένων ἀπό τίς κατώτερες κοινωνικές τάξεις νέων. Σήμερα, ὁ φραγμός αὐτός τίθεται, κατά τή γνώμη μας, μέ ἄλλη μορφή, γιά τούς ἴδιους, ὅμως, ἀνθρώπους, μέ τόν περιορισμό τῆς ἐλεύθερης φοιτήσεως.

ΜΗΝΑΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΑΝΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΕΩΣ
ΚΑΙ Ο 6ΟΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Ὁ κ. Ι. ΜΑΡΙΝΟΣ ἀναλύει τίς οἰκονομικές ἐπιπτώσεις ἀπό τήν φιλοξενία τῶν Ἀμερικανῶν ναυτῶν καί τῶν οἰκογενειῶν τους, στόν Πειραιᾶ

στόν

Οἰκονομικό Ταχυδρόμο

αὐτῆς τῆς ἑβδομάδος

Μέ λίγο ζέσταμα...ἕτοιμη!

Βγάζετε ἀπό τό κουτί τό ἀλουμινένιο ταψάκι μέ τήν ἕτοιμη πίτσα.

Ὅπως εἶναι, τήν ζεσταίνετε μερικά λεπτά στό φοῦρνο.

Μόλις ζεσταθῆ, τήν σερβίρετε. Εἶναι σάν νά τήν μαγειρέψατε αὐτή τή στιγμή.

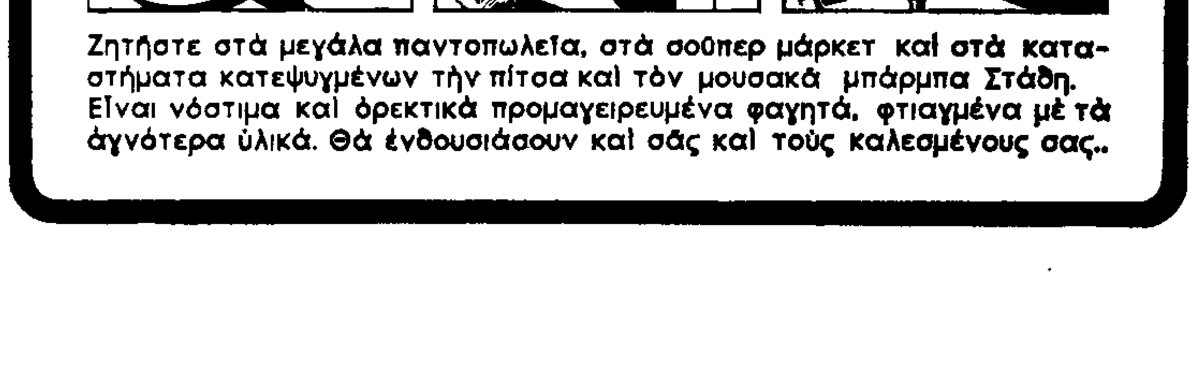

Ζητῆστε στά μεγάλα παντοπωλεῖα, στά σοῦπερ μάρκετ καί στά καταστήματα κατεψυγμένων τήν πίτσα καί τόν μουσακᾶ μπάρμπα Στάθη. Εἶναι νόστιμα καί ὀρεκτικά προμαγειρευμένα φαγητά, φτιαγμένα μέ τά ἁγνότερα ὑλικά. Θά ἐνθουσιάσουν καί σᾶς καί τούς καλεσμένους σας..

Κυκλοφορεῖ σέ τεύχη ἀπό τήν Τρίτη 14 Μαρτίου

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

Γ' ΕΚΔΟΣΙΣ

UNESCO

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΥΠΟΥ
γιά τό μνημειῶδες αὐτό ἔργο

THE TIMES

ΟΙ «ΤΑΪΜΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ»

«Ἡ Παγκόσμιος «Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητος» εἶναι ἕνα τεράστιο καί χωρίς προηγούμενο ἐκδοτικό ἐγχείρημα, γιά τό ὁποῖο δικαίως πρέπει νά ὑπερηφανεύται ἡ ΟΥΝΕΣΚΟ.

Εἶναι ἡ πρώτη παγκόσμιος ἱστορία πού ἐσχεδιάσθη καί συνεγράφη ἀπό μιά πραγματικά διεθνῆ σκοπιά καί εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπό ἐθνικιστικές προκαταλήψεις».

Χ. ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ-Ν. ΝΙΚΑΣ Μαυρομιχάλη 3, τηλ. 638815, ΑΘΗΝΑΙ